

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Bibliotheca Smithiana, Seu Catalogus Librorum D. Josephi
Smithii Angli Per Cognomina Authorum Dispositus**

Pasquali, Giovanni Battista

Venetiis, 1755

Hubertinus[i] Clericus Crescentinas

urn:nbn:de:gbv:45:1-844

di mea provincia non parum utilitatis afferes tuis liberis, quos ego non secus & diligo & amo, atque expressa quaedam probitatis tuae & summæ eloquentiæ simulacra. Ea sanè sunt merita de me tua, ut cogar die noctue aliquid semper cogitare, quod tibi sim gratificaturus. Id autem tum mihi contigisse intelligam, cum Te animadvertero huiusmodi meis munusculis delectari. Vale.

HUBERTINUS [1] CLERICUS CRESCENTINAS

Bono Accursio Pisano Viro disertissimo & humanissimo
S. P. D.

CUM jam multos & eosdem utiles libros, Vir eruditissime Bone Accursio Pisane, opera tua imprimendos curaveris, non contentus ea, quam jam plurimis labore tuo utilitatem attulisti, cupiens etiam in dies majorem afferre, sæpè numero me hortatus es; ut quæ inter legendum interpretandumque idoneos Romanæ linguæ Auctores optima & probatissima annotassem, ea tandem ad studiosorum hominum utilitatem ederem, ne essent penes me tanquam ignis abstrusus in venis silicum. Ego verò, etsi id libenter te hortante eram facturus, tamen quoniam multis & publicis & privatis occupationibus impediabar, quo minus id satis commodè facere possem, in hunc diem distuli; non ut tuæ honestissimæ voluntati adversarer in re præsertim, quæ esset mihi non minus benevolentiam & gratiam conciliatura, quam aliis utilitatem allatura, sed quod existimabam oportere esse & ingenio elaboratum, & industria atque diligentia perfectum quod esset commune & liberum omnium iudicium subiturum. Quod etsi planè ut volebam, fieri non potuit; nolui tamen diutius expectationem tuam morari, ne majus esset in mora incommodum, quam in celeritate utilitas & gratia: præsertim cum epistolarum Ciceronis, quas familiares appellant, interpretationem & commentationem a me factam exigeres; in quarum lectione & imitatione tanta est & rudibus, & longius provecctis utilitas, ut nesciam an in aliis ejus libris ulla major esse possit, quod in his Epistolis præter tersum quoddam & familiare dicendi genus inest etiam magna Philosophiæ pars; unde utramque commoditatem & dicendi & vivendi percipere possumus. Itaque id opus ea diligentia explicavi, ut sperem neminem fore vel mediocri ingenio præditum, qui meæ industriæ opera si modo paululum studii adhibere voluerit, breviter plurimum non sit profecturus. Nec quisquam deterreatur quod sint aliquæ in hoc volumine Epistolæ, quarum obscuros locos, & quædam quasi ænigmata non modo Edippus ipse, sed ne Apollo quidem solverit; neque enim hac causa impediemur, quo minus ad dicendi commoditatem perveniamus, si in tanto epistolarum numero aliquæ ignorentur, quas vel ipse Cicero, vel alii ejus ætatis

[1] Hubertinus, teste vel ipso Bono Accursio in super. Ep. ad Turrian. -- in celeberrimo Gymnasio Papiensi, septem annos -- publico legit stipendio. Vir adeo egregie doctus & perdisertus ut ad hunc laborem suscipiendum a vitis gravissimis Bono Accursio, & Christophoro Cambiagio impelli meruerit. Fuit porro Cambiagus, ipsemet Hubertinus teste, hac eadem Epistola, per ea tempora Ducalis Secretarius & vir -- non

solum mira quadam rerum prudentia, egregia probitate, & in invisissimum Galleacium Mariam Mediolani ducem Quintum spectata fide, sed etiam ita omnium bonarum artium cognitione eccellente ut fidelior Secretarius an melior Orator sit, non facile sit iudicatu. Is amore & favore præcipue Hubertinum javerat. Utrumque silentio præterit Saxius. Vide hanc eandem Epistolam sub fin.

ætatis doctissimi viri ex industria scripserunt, ne ab aliis quam ab iis, ad quos scribebant, intelligerentur re interdum ita exigente. In quibus vel præcepto Ciceronis libro primo Officiorum ne conterendum quidè est tempus: dicit enī in ipsa prudentia duo vitia vitanda; primū ne incognita pro cognitis habeamus, deinde ne nimium operæ in iis rebus conteramus, quæ non sunt admodum utiles, eædemque non necessariæ. Obscure enim dicere, ut tu optimè nosti, cum inutile est, tum verò unicuique sine præceptore & imitatione facile. Quantum tamen & ingenio nostro, & multorum librorum diligenti investigatione consequi potui, effeci; ut ad huius operis interpretationem parum admodum desiderari possit, de quo tibi plurimū debet studiosa juvenus, quod me ad hunc laborem impulisti eius causa: cui & ingenio tuo & labore assidue consulere studeo non modo Latinos, verū etiam & Græcos Codices ita in medium offerens diligenter impressos, ut jam nemo possit, qui non discat, nisi negligentiam suam accusare. Itaque, ut quod institui, perficias, libentè tibi morem gessi: celerius autem id effeci, cum te efflagitante, tum verò addente calcar ingenii & studiorum meorum amore & favore Christophoro Cambiagio Ducali Secretario, Viro, ut scis, non solum mira quadam rerum prudentia, egregia probitate, & in invictissimum Galleacium Mariam Mediolani Ducem Quintum spectata fide, sed etiam ita omnium bonarum artium cognitione excellente, ut fidelior Secretarius, an melior Orator sit, non facile sit iudicatu. Itaque si & tuo, & talis viri gravissimo iudicio has laborum & vigiliarum mearum primitias probatum iri videro, edam prope diem, quæ & in primo Nasonis Metamorphoseon, & in Officia Ciceronis non negligenter conscripsimus, deinde in alios idoneos auctores. Quamobrem Deum Optimum Maximum omnium bonorum operum Auctorem suppliciter precor, ut hiis ceptis meis ita aspiret, ut cum ejus ope & Numine opus meum vestrum iudicium meruerit, reliqua alacriori animo persequi possim. Vale, & me ama. Mediolani 4 Idus Augustas.

Ad calcem Voluminis.

Habes, doctissime atque optime Bone Accursi Pisane, opus longè majus atque uberius, quam tibi initio promisi; qui non solum difficiliora quædam & annotatu digniora edere contentus fui. Sed cum virorum quorundam bonorum, & doctrina præstantium exhortatione, tum vero tuis & præstantissimi doctissimique viri comitis, & Ducalis Quæstoris Ioannis Francisci Turriani efflagitationibus ita omnes locos in his Ciceronis epistolis adductus sum, ut explanarem, ut non solum, qui vel longius in hac dicendi arte provecti, & qui jam in cursu essent, verū etiam omninò rudes haberent, quo tantum pelagus tuto ingredi auderent, & ad portum pervenire possent, in quo quantum laudis & benevolentiae mihi a viris bonis futurum confido, tantum invidiæ & detractiois & maledictiæ jam nunc a malevolis quibusdam esse intelligo; quos omnia pervertentes officio meo detrahere audio; & quod malefactum arguere non possunt, prolixitatis accusant, quasi cum hoc onus primum suscepi, pro paucis non pro omnibus laborandum duxerim; qui officium meum & docendi interpretandique munus ad communem utilitatem semper potius quam ad ambitionem referendum putavi: cujus quidè instituti nihil video, cur me poeniteat, cum id ætatis videam in literarum exercitio me multos alumnos non
sine

sine magna & laude & gratia peperisse, quotidieque parere. Quare maledici isti invident, doleant, rumpantur, detrahantque quantum libet, nullius tamen iniuria me ab officio unquam abducent, plurisque faciam bonorum laudem & iudicium, quam quorundam corrupti marcentis putridi, ut ita dicam jecoris hominum caninos latratus & venenata verba, & ad alia excudenda laborabo eo diligentius, quo plus temporis mihi assumere volo, quanquam in hoc opere licet in discursu facto, tamen puto pro magnitudine rei negligentiae culpam mihi adscribi non posse; in quo si omnibus non sum satisfactorius, hoc me consolabitur, quod ne id mihi quidem unquam assumpsi, ut id facere possem, quin illud Horatianum meminissim. Tres mihi convivae prope dissentire videntur poscentes vario multum diversa palato. Qui autem edendi celeritatem accusabant, ejusdem Horatii sententia adducti tibi, & aliis amicis, quorum efflagitationibus id facere coactus sum, potius quam voluntati meae adscribendum esse Tu ipse testis es; neque id cupiditate aliqua factum esse, sed ut quod aliquando maxime profuturum erat, gratius fieret, si citius vel mediocriter proficere; cum id quoque in proverbio esse soleat, quia nullius rei maior est penuria quam temporis, & ut inquit Iuvenalis, qui dives fieri vult, & cito vult fieri. Quare si utilitatis celeritas cum magnitudine futurae utilitatis comparetur, nemo erit, qui facilitatem meam in amicis indulgendo, ut id celerius facerem, non probet. At, inquit aliquis, futurum erat plenius & emendatius si distulisses; id equidem fateor, sed ingratus interea pro expectantium utilitate: deinde dum apud me fuisset, nullis erat profuturum, quibus fortasse hujus ope majorum rerum fundamenta jacentur, & erit patefactum iter: quod si minus sine aquis, sine salebris, sine difficultate aliqua, ut certe sine lamis, sine praecipitiis, sine ruina ingredi possint, nec aliud ab iis, quibus de meis scriptis censere libuerit, postulo, nisi ut rei magnitudinem aestiment & aliorum, quos aliquando ut numina quaedam venerati sunt, quia eos non viderant, aut quia & tempore me antecessisse sciebant; cum meis comparent, videant quantum intersit, nec tam novitati invident, quam veritati faveant. Sic enim non modo me invidia cariturum, verum etiam laudem magnam & gloriam asecuturum confido: cui, quod nemo aetate nostra ex iis, qui vel doctissimi habiti sunt, facere ausus est, cum bonorum & eorumdem doctorum gratia & laude contigerit, ut totum Ciceronem in Epistolis Familiaribus patefacerem, efficeremque, ut id pelagus a multis navigaretur, quod ante fuerat ignotum & intactum. Quare causae meae tutelam cum veritati ipsi, tum viris bonis & aequis commendatam esse velim; qui, quod jure defendi possint, tueantur: in reliquis aliorum, qui multo majoris auctoritatis habiti sunt quam ego, comparatione judicent, utrum magis vituperandus sim, quod omnia asequi non potuerim, an commendandus potius, qui vel iis, quae scripsi, tam multis profuerim. Te quoque, qui me ad hanc edendi celeritatem impulisti, necesse est optimis rationibus patrocinium nostrum suscipias. Ego, ut ante dixi, alia excudam, quae mox edentur: velim tamen versiculos quosdam meos interea subdas, quos ad librum meum scripsi, ut audacius prodeat. Vale.